

גמלי החסד של רבקה

בראשית פרק כד

(י) וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדֹנָיו וַיֵּלֶךְ וְכָל טוֹב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל אָרֶם נְהֲרָיִם אֶל עֵיר נְחוּר: (יא) וַיִּבְרַךְ הַגַּמְלִים מִחוּץ לְעִיר אֶל בְּאֵר הַמַּיִם לַעֲרֹב לַעֲת צֹאת הַשָּׂאֲבֹת: (יב) וַיֹּאמֶר יְדוּד אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְהָם הַקָּרֵה נָא לִפְנֵי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנָי אֲבָרְהָם: (יג) הֲנִה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל עֵין הַמַּיִם וּבָנוֹת אֲנָשֵׁי הָעִיר יֵצְאוּ לְשָׂאֵב מַיִם: (יד) וְהִי הַנְּעֶר אֲשֶׁר אָמַר אֵלַי הִטִּי נָא כַדָּךְ וְאֲשַׁתְּהּ וְאִמְרָה שְׂתֵה וְגַם גַּמְלֵיךְ אֲשַׁקֶּה אֹתָהּ הַכַּחַת לַעֲבָדְךָ לְיִצְחָק וּבָה אֲדַע כִּי עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנָי:

(סא) וַתִּקֶּם רַבְקָה וַנְּעֲרָתֶיהָ וַתִּרְכַּבְנָה עַל הַגַּמְלִים וַתִּלְכְּנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת רַבְקָה וַיֵּלֶךְ: (סב) וַיִּצְחַק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגָב: (סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנוֹת עָרֹב וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גַמְלִים בָּאִים: (סד) וַתֵּשֶׂא רַבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתִּרְא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגַּמְלִי:

כלי יקר על בראשית פרק כד פסוק יד

ועל צד הרמז הזכיר גמליך, לשון גמילות חסד קרוב ללשון גמליך, ורצה בזה אם היא תוסיף לומר וגם גמליך אשקה סימנא מילתא היא, שכל כך היא אוהבת מדת הגמילות חסד עד אשר היא אוהבת כל הנקרא בשם מדה זו, כי זה דבר טבעי.

ורז"ל דרשו (חולין סג.) את החסידה שעושה חסידות עם חברותיה, ע"כ אין רחוק לפרש גם כן מלת גמל, כי אולי טבעו לגמול חסד זה לזה, על כן תוסיף בהם אהבה באמרה וגם גמליך אשקה, כי כל זה סימן שהיא אוהבת מדת הגמילות חסד. ורז"ל אמרו (תענית כד.) כל כלה שעיניה יפות כל גופה אין צריך בדיקה. וזה דבר שהחוש מכחיש כי כמה מכוערות בעולם שעיניהן יפות. ועוד קשה מה ראו חז"ל על ככה ליתן עצה לבדוק אחר יופי חיצוני זה והלא שקר החן והבל היופי, אלא ודאי שנתנו עצה לבדוק אחר מעשיה וזאת העצה היעוצה שיבדוק אם היא בעלת עין יפה וגומלת חסדים, כי אם עיניה יפות בבריות, אז היא בלי ספק שלימה בכל המדות, ולמדו רז"ל מן אליעזר שלא בדק את רבקה כי אם במדה זו כי מדה זו בנין אב על כל המדות:

אוצרות הראי"ה כרך ב' עמ' יח

אך השי"ת נתן סגולה בצדקה להשלים את נפש הנותן מצד זה יהיה עיקר התכלית הלקיחה מהנותן, שמה שנותן ממונו ומחסר מקנינו לשם הצדקה, בזה הוא משלים את נפשו וע"ז אמרו חז"ל בשבת פ' הבונה "מאי טעמא פשוטה כרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת שכן דרכו של גומל חסדים לרוץ אחר דלים". כונתם ז"ל להורות שתכלית הצדקה הנרמזת בבריאת העולם, שהיא חוק מחוקי הבריאה היא רק למלאות את חסרון הנותן. כי השי"ת ברא את הבריאה על תכלית השלמות ואם היתה הכונה במדת הצדקה להשלים את חסרון העניים, כבר יש לפנינו ית' עצות שלא יצטרך לפעולות בני אדם בזה. אבל עיקר התכלית היא כדי להשלים את הנותנים. א"כ צריך שירדוף הנותן אחר המקבל מאחר שהוא צריך להשלמתו. על כן בסדר האותיות שבהם נברא העולם רמז הקב"ה מגימ"ל דל"ת, גמול דלים. ופשוטה כרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת לומר שהוא צריך לרדוף אחר הדלים כדי להשלים חסרונו.

גמרא שבת דף עז/ב

רבי זירא אשכח לרב יהודה דהוה קאי אפיתחא דבי חמוה וחזייה דהוה בדיחא דעתיה ואי בעי מיניה כל חללי עלמא הוה אמר ליה אמר ליה מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי אמר ליה כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא מאי טעמא הני מכסיין והני מגליין הני דמכסינן מינייהו מכסיין והני דלא מכסינן מינייהאלו שאנו מתכסים מהם – מכוסים, ואלו שאין אנו מכוסים מהם – מגולים.

עין איה שבת ב פרק שמיני פסקה י

יביט האדם הרועה על רכושו אשר רכש לו מבעלי החיים, וימצא בראשית צעדו את התכונה המוסרית במרעה צאנו, הצאן העומד לגיזה, הכבשים, אשר יכסה ממנו האדם מערומיו. נטיית ההתכנסות קבועה היא בו ביצירתו, וחונן הוא מידי יוצרו בכסות קבועה על חלק גופו, לכסות בשר ערוה שבא הרעיון עם זה להגיד לנו, כי את הטובה אשר יקבל היצור אחד מחבירו, טובתו חוזרת היא אליו.